

CYKL | Filmowe przygody
GRUPA WIEKOWA | Przedszkole

ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

opracowanie: Alicja Moderau

FILM | „Magiczna gwiazdka zwierzaków”, reż. C. Attia, C. Beyoğlu, O. Schchukina, H. Kishi, C. Alméras, N. Chernysheva

Magiczna gwiazdka zwierzaków to seria pięciu krótkich animowanych opowieści, które łączy temat przygotowania do zimowych świąt. Bohaterami są zarówno dzieci i ich rodziny, jak i zwierzęta, a nawet magiczne postaci – Święty Mikołaj czy zaczarowana Tanuki. Film daje okazję, by przyjrzeć się tradycjom podtrzymywanym przez różne rodziny na całym świecie. Ze względu na tempo animacji, ograniczone kwestie mówione oraz poruszaną tematykę film może być atrakcyjny nawet dla najmłodszych przedszkolaków.

TEMATY DO OMÓWIENIA

Czym są tradycje świąteczne?

Prawdziwy sens świąt – empatia

Zróbmy to razem! Siła wspólnoty

Czym są tradycje świąteczne?

Dzieci w naszym kręgu kulturowym już od najmłodszych lat zapoznają się z tradycjami bożonarodzeniowymi, takimi jak: przystrajanie choinki, obdarowywanie prezentami przy okazji wizyty Świętego Mikołaja czy Gwiazdki, ustawianie szopki. Warto pytać dzieci nie tylko o zwyczaje, jakie znają, lecz także o rozumienie ich znaczenia. Zachęcenie do zajrzenia „głębiej”, poza sam powtarzany co roku schemat, pozwala dzieciom dostrzegać znaczenie symboli i rozwija ich umiejętności społeczne. Zapoznając najmłodszych z metaforą wigilijnej wieczerzy z dwunastoma potrawami, a także zachęcając do uczestnictwa w ich przygotowaniach, możemy uczyć ich myślenia przyczynowo-skutkowego oraz wspierać ich sprawczość. Samodzielnie upieczone ciasteczka smakują zupełnie inaczej! Opowiadając o tradycjach związanych z obdarowywaniem się prezentami, dajemy dzieciom możliwość ćwiczenia zdolności mentalizacji – przyjmowania perspektywy drugiej osoby,

zagłębiania się w jej świat wewnętrznych uczuć i potrzeb. Okazując wdzięczność, modelujemy wyrażanie jej u najmłodszych. Istotne wydaje się, by zauważać, że tak jak w filmowych historyjkach, tradycje mogą różnić się między różnymi rodzinami, państwami czy kulturami. Ucząc dzieci ciekawości innych zwyczajów, możemy budować w nich postawę otwartości. Bohater pierwszej historyjki, Święty Mikołaj, znany jest raczej powszechnie, jednak nawet w granicach Polski nosi on różne imiona (np. Gwiazdor w okolicach Poznania). Z kolei Tanuki, magiczne uosobienie oposa, pochodzące z kultury japońskiej, może być dla dzieci czymś zupełnie nowym i nieznanym. Jest to okazja do rozmowy, w jaki sposób ludzie na całym świecie opowiadają sobie o roli dobroci, dzielenia się świąteczną atmosferą i wiążącą się z tym magią. Pokazując podobieństwa i różnice między zimowymi tradycjami, warto wspominać o tym, że łączy je chęć wspólnego przeżywania bliskości i radości, niezależna od języka, wieku czy gatunku.

Pytania:

Co to jest tradycja? Jakie znacie tradycje świąteczne? Czy one są takie same we wszystkich domach, czy może czymś się różnią? Dlaczego ludzie dają sobie prezenty? Co czuje obdarowany, a co wręczający prezent? Czy każdy ucieszy się z takiego samego prezentu? Jak dobrze wybrać dla kogoś prezent? W jaki sposób dzieci mogą pomagać w przygotowaniach do świąt? Jakie są różne zwyczaje świąteczne poznane przez was w filmie?

Prawdziwy sens świąt – empatia

Empatia to umiejętność współodczuwania stanów emocjonalnych innych osób, zdolność rozumienia tego, co druga osoba czuje w danej chwili. Początki rozwoju tej zdolności sięgają już okresu niemowlęcego, kiedy dziecko uczy się przez naśladowanie (mimikra). Pierwsze pełniejsze przejawy empatii obserwujemy we wczesnym okresie przedszkolnym, gdy dzieci zdają sobie sprawę, że mogą wpływać na stany emocjonalne innych osób. Bywa to źródłem zabawnych sytuacji, kiedy najmłodszy, chcąc pocieszyć płaczącego rodzica, ofiarują mu ulubioną maskotkę lub smoczek. Wychodząc z takiego pierwotnego egocentryzmu, dziecko około czwartego roku życia nabywa umiejętności związanych z rozwojem teorii umysłu, czyli zdolności do rozumienia odmienności perspektywy drugiej osoby.

Czas świąt to dla wielu dzieci okres pełen magii, tajemniczych rytuałów, pełnego napięcia oczekiwania. Bohaterowie Magicznych Świąt również przygotowują się do celebrowania. Sensem świąt okazują się jednak nie kolorowe lampki czy okazałe prezenty, ale empatyczne gesty okazywane sobie nawzajem.

Dzieci zbierające chrust w lesie napotykają oposa, z którym dzielą się jedzeniem i któremu opatrują okaleczoną łapkę. Ich współczucie dla zwierzęcia przynosi nieoczekiwany efekt – Tanuki przeobraża się z animalistycznej formy w postać dziecka, które pomaga im powrócić zdrowo do domu. Przesłanie powracającego dobra pojawia się również w historii o podróży Świętego Mikołaja. Wieloryb poczęstowany ciepłym napojem z chęcią transportuje rozbitków do chatki elfów. Empatyczne zrozumienie, okazane w opowieści o ostatniej choince przez dziewczynkę i jej mamę, pozwala na wspólne świątowanie w gronie nowych przyjaciół.

Ważne wydaje się również, by zwrócić uwagę młodych widzów na wątek relacji mamy i córki. Zapracowana mama zdaje się zapominać, że sensem świąt nie jest tak naprawdę przybranie obfitej choinki – może zastąpić ją nawet krzesło. Prawdziwe świątowanie opiera się na zobaczeniu drugiego człowieka, jego potrzeb, marzeń – i budowaniu bliskości.

Pytania:

Co to jest empatia? Czy można ćwiczyć empatię? Co to znaczy zachowywać się empatycznie? W jaki sposób bohaterki wykazały się empatią wobec Tanuki? Dlaczego dziewczynka w historii o ostatniej choince była smutna? Czy chodziło jej tylko o drzewko? Co przyniosło radość mamie i córce? Co to znaczy, że dobro wraca?

Zróbmy to razem! Siła wspólnoty

Wiek przedszkolny to okres budowania pierwszych istotnych relacji – najpierw diadycznych (w parze), potem w triadzie (trójkami), a następnie w mniejszych i większych grupach. Wiąże się to ze zdobywaniem i doskonaleniem ważnych umiejętności społecznych. Jedną z nich jest budowanie umiejętności współpracy: naprzemienności, wzajemności, negocjacji, przedstawiania własnej opinii i uwzględniania opinii drugiej osoby. Bohaterowie świątecznych opowieści w zabawny sposób pokazują, że siła płynąca ze współpracy stanowi niezwykle moc, nie tylko od święta.

W kurniku panuje codzienny rwetes, któremu przewodzi kogut. Kiedy jednak przywódca choruje, mały pisklak chce przejąć jego obowiązki. Maluch zauważa, że potrzebna jest jego pomoc, i z chęcią ją oferuje. Jednak nawet najlepsze chęci nie wystarczą w obliczu niektórych wyzwań. Na szczęście na pomoc kurczakowi przychodzą kury i inne pisklaki, dzięki czemu udaje im się zażegnać niebezpieczeństwa i wspólnie przygotować się do świąt. Ta opowieść może mieć szczególne znaczenie dla dzieci w wieku przedszkolnym, które przeżywają silnie swoją tworzącą się autonomię i odkrywają, w jaki sposób mogą odgrywać ważne role w Życiu rodziny czy przedszkola. Rozmowa o tym, że oprócz samodzielności ważne jest też proszenie o pomoc i jej przyjmowanie, może wspierać u dzieci zdolność do współpracy, jednocześnie nie wyrządzając szkody budującemu się poczuciu własnej wartości.

W ostatniej historii poznajemy zwierzęta podróżujące, by spotkać się i razem celebrować świąteczną zorzę. Razem wykorzystują swoje mocne strony, by pokonywać kolejne przeszkody na drodze do celu. Omówienie z dziećmi, że współpraca wymaga czasem wysiłku, rozmów i kompromisów, może zachęcać je do naśladowania świątecznych bohaterów w codzienności, podczas wspólnych zabaw i projektów.

W opowieści o ostatniej choince młodzi widzowie mogą obserwować, jak można zmienić konflikt w porozumienie. Zwierzęta w opustoszałym lesie są pełne lęku o ostatnie, ocalałe drzewko. Anja i jej mama, nie wiedząc o tym, jawią się leśnym bohaterom jako zagrożenie. Te dwie perspektywy mają szansę zetrzeć się dopiero, kiedy jednocześnie się przeciw wspólnemu niebezpieczeństwu. Ta historia jest okazją do rozmowy o komunikacji oraz jej znaczeniu w budowaniu porozumienia i poszukiwaniu rozwiązań.

Pytania:

Co to znaczy współpracować? Co chciał zrobić mały kurczak, kiedy kogut się rozchorował? Dlaczego nie udało mu się tego osiągnąć samemu? Dlaczego dobrze jest umieć prosić innych o pomoc? W jaki sposób podróżujące zwierzęta wspierały się, by dotrzeć do celu? Co czekało na nie na końcu wspólnej podróży? Dlaczego zwierzęta niepokoiły się, kiedy zobaczyły mamę Anji z siekierą? Czy mama i dziewczynka o tym wiedziały? Co mogłyby zrobić zwierzęta, żeby porozumieć się z ludźmi? Co ostatecznie połączyło nowych przyjaciół? Co możemy zrobić, gdy się na coś nie zgadzamy, coś nas złości albo niepokoi?